

Η ΝΥΣΤΑ

ΕΙΝΕ νύκτα. Ἡ νταντὰ Βάρια, ἓνα κορίτσι δεκατριῶν ἐτῶν, κουνεῖ τὸ μωρὸ μέσα εἰς τὴν κούνια, καὶ μὲ φωνὴν τοῦ μόλις ἀκούεται μουρμουρίζει :

*Νάνι, νάνι τὸ μικράκι—
θὰ τοῦ 'πῶ ἓνα τραγουδάκι . . .*

Ἐμπρὸς εἰς τὸ εἰκόνημα καίει μία πράσινη κανδήλα· ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου τοῦ δωματίου ἕως τὸ ἄλλο ἐκτείνεται ἓνα σχοινί, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κρέμονται φασκιᾶς καὶ ἓνα μεγάλο μαῦρο πανταλόνι. Ἀπὸ τὸ φῶς τῆς κανδήλας σχηματίζεται εἰς τὴν ὀροφὴν μία μεγάλη πράσινη κηλὶς, ἐνῶ ἡ φασκιᾶς καὶ τὸ πανταλόνι ρίπτουν μακρὰς σκιάς εἰς τὴν θερμάστραν, τὴν κούνιαν, τὴν Βάριαν . . . Ὄταν τὸ φῶς τῆς κανδήλας ἀνεβοκαταβαίνει, ἡ κηλὶς καὶ αἱ σκιαί ζωντανεύουν καὶ κινουῦνται, ὡς ἀπὸ ἀνεμον. Ἡ ἀτμοσφαῖρα τοῦ δωματίου εἶνε ἀσφυκτικὴ καὶ μυρίζει ἀπὸ λαχανόσουπα καὶ δέρματα.

Τὸ μωρὸ κλαίει. Πρὸ πολλοῦ ἐδράχνιασε καὶ ἀπέκαμε ἀπὸ τὸ κλάψιμο· ἀλλὰ φωνάζει ὀλοὲν ἀκόμη καὶ ἄγνωστον πότε θὰ ἴσυχάσῃ. Καὶ ὅμως ἡ Βάρια θέλει νὰ κοιμηθῇ. Τὰ μάτια τῆς συγκλείονται, τὸ κεφάλι τῆς σύρεται πρὸς τὰ κάτω, ὁ λαιμὸς τῆς πονεῖ. Δὲν μπορεῖ νὰ κινήσῃ οὔτε τὰ βλέφαρα, οὔτε τὰ χεῖλη, καὶ τῆς φαίνεται, ὅτι τὸ πρόσωπόν τῆς ἐξηράνθη καὶ ἐξύλιασε, ὅτι τὸ κεφάλι τῆς ἐμίκραινε, ὡσὰν κεφαλάκι καρφίτσας.

— Νάνι, νάνι τὸ μικράκι, μουρμουρίζει, — θὰ τοῦ κάμω πιλαφάκι . . .

Μέσα ἀπὸ τὴν θερμάστραν ἀκούεται ἓνας γρύλλος. Εἰς τὸ διπλάνον δωμάτιον, ὀπίσω ἀπὸ τὴν θύραν, ῥοχαλίζουν ὁ ἀφέντης καὶ ὁ κάλφας του . . . Ἡ κούνια τρίζει λυπητερά· ἡ Βάρια μουρμουρίζει· καὶ ὄλα αὐτὰ συγγέονται εἰς μίαν νυκτερινήν, νανουριστικὴν μουσικὴν, τὴν ὁποίαν τόσον γλυκὰ ἀκούει κανεὶς ὅταν εἶνε ξαπλωμένος στὸ κρεβδάτι.

Τώρα ὅμως ἡ μουσικὴ αὐτὴ ἐρεθίζει καὶ τυραννεῖ, διότι τῆς αὐξάνει τὴν νύσταν, ἐνῶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ κοιμηθῇ· ἐάν, ποῦ ὁ Θεὸς νὰ μὴ

τὸ δῶση, ἔπαιρνε τὴν Βάριαν ὁ ὕπνος, τὰ ἀφεντικά της θὰ τὴν ἔσπαναν στὸ ξύλο.

Ἡ κανδήλα τρεμοσβύνει. Ἡ πρασίνη κηλὶς καὶ αἱ σκιαὶ κινοῦνται, χύνονται εἰς τὰ ἡμίκλειστα, τὰ ἀκίνητα μάτια τῆς Βάριας καὶ προκαλοῦν εἰς τὸ μισοκοιμισμένο μυαλό της θολὰ ὄνειρα. Βλέπει μαῦρα σύννεφα, τὰ ὁποῖα ἀλληλοδιώκονται εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ φωνάζουν σὰν μωρό. Ἄλλ' ἰδοῦ, ἐφύσησε ἄνεμος, τὰ σύννεφα ἐχάθησαν καὶ ἡ Βάρια βλέπει ἕνα πλατὺ λιθόστρωτον γεμάτον νερουλὴν λάσπην, μὲ πλῆθος ἀμάξια, μὲ ἀνθρώπους φορτωμένους δισσάκκια καὶ κᾶτι σκιάς ποῦ κυμαίνονται ὀπίσω καὶ ἐμπρός· καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, διὰ μέσου τῆς ψυχρᾶς καὶ σκυθρωπῆς δμίχλης, φαίνονται δάση. Αἴφνης οἱ ἄνθρωποι μὲ τὰ δισσάκκια πίπτουν εἰς τὴν γῆν μέσα εἰς τὴν νερουλὴν λάσπην.— «Γιατί ἔπεσαν;» ἐρωτᾷ ἡ Βάρια.— «Νὰ κοιμηθοῦν, νὰ κοιμηθοῦν!» τῆς ἀποκρίνονται. Καὶ βυθίζονται εἰς ὕπνον βαθύν, κοιμοῦνται γλυκά, ἐνῶ εἰς τὰ τηλεγραφικὰ σύρματα κάθονται κορῶναι καὶ κίσσαι, αἱ ὁποῖαι φωνάζουν σὰν μωρό καὶ προσπαθοῦν νὰ τοὺς ξυπνήσουν.

— Νάνι, νάνι τὸ μικράκι, θὰ τοῦ 'πῶ ἕνα τραγουδάκι...— μουρμουρίζει ἡ Βάρια καὶ βλέπει ἤδη τὸν ἑαυτὸν της μέσα εἰς μίαν σκοτεινὴν, πληκτικὴν καλύδην.

Εἰς τὸ πάτωμα στρηφογυρίζει ὁ μακαρίτης πατέρας της Εὐθύμιος Στεφάνωφ. Δὲν τὸν βλέπει, ἀλλ' ἀκούει πῶς κυλιέται εἰς τὸ πάτωμα ἀπὸ τὸν πόνον καὶ ἀναστενάζει. Πάσχει, ὅπως λέγουν, ἀπὸ «σπάσιμο». Ὁ πόνος εἶνε τόσοσ δυνατός, ποῦ δὲν ἠμπορεῖ νὰ προφέρῃ οὔτε μίαν λέξιν, παρὰ μόνον εἰσπνέει ἀέρα καὶ τὰ δόντια του κτυποῦν ὡς ἰσόχρονος καὶ ταχεῖα κροῦσις τυμπάνου.

— Μποῦ - μποῦ - μποῦ - μποῦ...

Ἡ μητέρα της Πελαγία ἔτρεξε εἰς τὴν ἔπαυλιν νὰ εἰπῇ εἰς τοὺς κυρίους ὅτι ὁ Ἐφήμ πεθαίνει. Πρὸ πολλοῦ πλέον εἶχε φύγει καὶ ἔπρεπε νὰ εἶχε ἐπιστρέψει. Ἡ Βάρια ξαπλωμένη ἐπάνω στὴν ἐστίαν δὲν κοιμᾶται, ἀλλ' ἀκούει τὸ «μποῦ - μποῦ - μποῦ» τοῦ πατέρα της. Ἄλλ' ἰδοῦ, ἀκούει ὅτι κᾶποιος ἐπλησίασε μὲ ἀμάξι εἰς τὴν καλύδην. Οἱ κύριοι ἔστειλαν ἕνα νεαρὸν ἰατρόν, ποῦ τοὺς εἶχε ἔλθει μουσαφίρης ἀπὸ τὴν πόλιν. Ὁ ἰατρὸς ἐμβῆκε εἰς τὴν καλύδην· δὲν φαίνεται, ἀλλ' ἀκούεται πῶς βήχει καὶ πλαταγεῖ τὴν θύραν.

— Ἀνάψατε φῶς, εἶπεν ὁ ἰατρὸς.

— Μποῦ - μποῦ - μποῦ...— ἀποκρίνεται ὁ Ἐφήμ.

Ἡ Πελαγία ὀρμᾷ εἰς τὴν ἐστίαν καὶ ζητεῖ τὸ κεραμίδι μὲ τὰ σπέρτα. Περνᾷ μία στιγμὴ σιωπῆς. Ὁ ἰατρὸς βγάζει μὲ βίαν ἀπὸ τὴν τσέπην του καὶ ἀνάπτει ἰδικόν του σπέρτον.

— Ἀμέσως, ἀφεντικό, ἀμέσως, λέγει ἡ Πελαγία τρέχουσα ἔξω, καὶ μετ' ὀλίγον ἐπιστρέφει μὲ ἕνα ἀποκέρι.

Τὰ μάγουλα τοῦ Ἐφήμ εἶνε κόκκινα, τὰ μάτια του λάμπουν καὶ τὸ βλέμμα του εἶνε τόσοσ διαπεραστικὸν σὰν νὰ διαπερᾷ καὶ τὴν καλύδην καὶ τὸν ἰατρόν.

— Αἶ, τί ἔχεις; Τί εἶν' αὐτὸ ποῦθαλες στὸ νοῦ σου; λέγει ὁ

ιατρός σκύπτων πρὸς τὸν Ἐφήμ. Αἶ, αἶ! Πρὸ πολλοῦ ὑποφέ-
ρεις ἀπ' αὐτό;

— Τί πρᾶμμα; Θὰ πεθάνω, ἐξοχώτατε, ἐτελείωσαν ἡ μέρες μου...
Ἐεγράφατέ με ἀπ' τοὺς ζωντανούς...

— Ἄφησε τῆς ἀνοησίες... θὰ σὲ γιατρέψουμε!

— Ὅπως ἀγαπᾶτε, ἐξοχώτατε, σᾶς εὐχαριστοῦμεν πολὺ· μὰ τὸ
τὸ καταλαβαίνουμε ἐμεῖς... Σὰν ἦρθε ὁ θάνατος, τί θὰ κάμουμε.

Ἐὶς τὸν ἰατρὸς καταγίνεται μετὰ τὸν Ἐφήμ ἓνα τέταρτον τῆς ὥρας
κατόπιν σηκώνεται καὶ λέγει:

— Τίποτε δὲν μπορῶ νὰ κάμω... Πρέπει νὰ πᾶς στὸ νοσοκο-
μεῖο· ἐκεῖ θὰ σοῦ κάμουν ἐγχειρίσιν. Νὰ πᾶς ἀμέσως... Χωρὶς
ἄλλο νὰ πᾶς! Εἶνε ὀλίγον ἀργά, ὅλοι πλέον κοιμοῦνται εἰς τὸ νοσο-
κομεῖον, ἀλλὰ δὲν βλέπει· θὰ σοῦ δώσω ἓνα γραμματάκι. Ἄκους;

— Μὰ πῶς θὰ πάη, ἀφεντικό; λέγει ἡ Πελαγία. Δὲν ἔχουμε ἄλογο.

— Δὲν πειράζει, θὰ παρακαλέσω τοὺς κυρίους νὰ δώσουν ἄλογο.

Ἐὶς τὸν ἰατρὸς φεύγει, τὸ κερί σβύνει καὶ πάλιν ἀκούεται τὸ «μποῦ-
μποῦ - μποῦ...» Μετὰ μισὴν ὥραν, κάποιος ἀμάξι πλησιάζει εἰς τὴν
καλύβην. Οἱ κύριοι ἔστειλαν κάρρο διὰ νὰ τὸν πάγουν εἰς τὸ νοσο-
κομεῖον. Ὁ Ἐφήμ ἐτοιμάζεται καὶ φεύγει...

Ἄλλ' ἰδοῦ, ἀρχίζει ἡ πρωτὰ ὥρα καὶ καθαρά. Ἡ Πελαγία δὲν
εἶνε σπῆτι· ἐπῆγε εἰς τὸ νοσοκομεῖον νὰ μάθη τί κάμνει ὁ Ἐφήμ.
Κάπου κλαίει μωρὸ καὶ ἡ Βάρια ἀκούει κάποιον νὰ τραγουδῇ μετὰ
τὴν φωνὴν τῆς:

— Νάνι, νάνι τὸ μικράκι, θὰ τοῦ ἴπῳ ἓνα τραγουδάκι...

Ἐπιστρέφει ἡ Πελαγία, σταυροκοπεῖται καὶ ψιθυρίζει:

— Τὴν νύκτα τὸν ἐδόλεψαν καὶ κοντὰ νὰ ξημερώσῃ ξεψύχησε...
Αἰωνία του ἡ μνήμη, ὁ Θεὸς νὰ ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν του... Λένε,
πῶς ἦταν ἀργά, τὸ παραμελήσαμε... Ἐπρεπε ἠνωρίτερα...

Ἡ Βάρια πηγαίνει εἰς τὸ δάσος καὶ ἐκεῖ κάθεται καὶ κλαίει.
Ἄλλ' ἔξαφνα κάποιος τὴν κτυπᾷ εἰς τὸ ἰνίον μετὰ τὴν δύναμιν, ποῦ
τὸ μέτωπόν τῆς κτυπᾷ εἰς ἓνα δένδρον. Σηκώνει τὰ μάτια καὶ βλέ-
πει ἔμπρὸς τῆς τὸ ἀφεντικό τῆς — τὸν ὑποδηματοποιόν.

— Τί κάμεις, βρέ ψωριάρα; τῆς λέγει. Τὸ παιδί κλαίει καὶ
σοῦ κοιμᾶσαι;

Τὴν πιάνει δυνατὰ ἀπὸ τὸ αὐτί καὶ τὴν τραβᾷ, ἐνῶ ἐκείνη ἀνατι-
νάζει τὸ κεφάλι τῆς, κινεῖ τὴν κούνια καὶ μουρμουρίζει τὸ τραγοῦδι
τῆς. Ἡ πρασίνη κηλὶς καὶ αἱ σκιαὶ τοῦ πανταλονιοῦ καὶ τῶν
φασκιῶν κινοῦνται, τῆς νεύουν καὶ γρήγορα κατακτοῦν πάλιν τὸ
πνεῦμα τῆς. Βλέπει καὶ πάλιν τὸ λιθόστρωτον μετὰ τὴν νεροῦλὴν
λάσπην. Οἱ ἄνθρωποι μετὰ τὰ δισάκκια καὶ αἱ σκιαὶ εἶνε ξαπλωμένοι
καὶ κοιμοῦνται βαθεῖά. Καὶ ὅσον τοὺς βλέπει ἡ Βάρια, τόσον περισ-
σότερον θέλει νὰ κοιμηθῇ. Θὰ ἐπλάγιαζε μετὰ λαχτάραν· μὰ ἡ μη-
τέρα τῆς ἡ Πελαγία περιπατεῖ δίπλα τῆς καὶ τὴν βιάζει. Σπεύδουν
καὶ αἱ δύο εἰς τὴν πόλιν νὰ νοικιασθοῦν.

— Κάμετε ἐλεημοσύνη γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ! παρακαλεῖ
ἡ μητέρα τοὺς διαβάτας. Κάμετε ἔλεος, ἀφεντικά.

— Φέρε τὸ παιδί ἐδῶ! τῆς ἀποκρίνεται κάποια γνωστή φωνή. Φέρε τὸ παιδί ἐδῶ! ἐπαναλαμβάνει ἡ ἴδια φωνή, ἀλλὰ τῶρα θυμωμένα καὶ ἀπότομα. Ἄκους, συχαμένη;

Ἡ Βάρια ἀνατινάσσεται καί, παρατηρήσασα γύρω, ἐννοεῖ τί τρέχει. Δὲν ὑπάρχει οὔτε λιθόστρωτον, οὔτε Πελαγία, οὔτε διαβάται, παρὰ μόνον στέκεται εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου ἢ νοικοκυρά της, ποῦ ἦλθε νὰ βυζάξῃ τὸ μωρὸ της. Ἐνόσφ ἢ χονδρὴ καὶ πλατύωμη νοικοκυρὰ θηλάζει καὶ καταπραΰνει τὸ μωρὸ, ἢ Βάρια στέκεται, τὴν βλέπει καὶ περιμένει πότε θὰ τελειώσῃ. Ἐξω ἀπὸ τὰ παράθυρα ἡ ἀτμοσφαῖρα ἄρχισε νὰ κυανίζῃ, αἱ σκιαὶ καὶ ἡ πρασίνη κηλὶς εἰς τὴν ὄροφὴν νὰ ὠχριοῦν. Γρήγορα θὰ ξημερώσῃ.

— Πάρ' το! λέγει ἡ νοικοκυρὰ, κουμβώνουσα τὴν πουκαμίσα της εἰς τὸ στήθος. Κλαίει. Χωρὶς ἄλλο θὰ τὸ μάτιασαν.

Ἡ Βάρια παίρνει τὸ μωρὸ, τὸ βάζει εἰς τὴν κούνια καὶ ἀρχίζει πάλιν νὰ τὸ κουνῇ. Ἡ πρασίνη κηλὶς καὶ αἱ σκιαὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξαφανίζονται καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον τίποτε νὰ χωθῇ εἰς τὴν κεφαλὴν της καὶ νὰ σκοτίσῃ τὸ μυαλό της. Καὶ ὅμως, ὅπως πρὶν, θέλει νὰ κοιμηθῇ· ἄχ, πῶς θέλει νὰ κοιμηθῇ, τρομάρα! Ἡ Βάρια ἀκουμβᾷ τὴν κεφαλὴν της εἰς τὸ ἄκρον τῆς κούνιας καὶ κινεῖται μὲ ὄλον τὸ σῶμα της διὰ νὰ ὑπερνικήσῃ τὸν ὕπνον, ἀλλὰ τὰ μάτια της συγκλείονται καὶ ἡ κεφαλὴ της εἶνε βαρειά.

— Βάρια, ἀναψε τὴ θερμάστρα! ἀκούεται ἴσως ἀπὸ τὴν θύραν ἡ φωνὴ τοῦ ἀφεντικοῦ.

Δηλαδῆ, εἶνε πλέον καιρὸς νὰ σηκωθοῦν καὶ νὰ ἀρχίσουν τὴ δουλειά. Ἡ Βάρια ἀφίνει τὴν κούνια καὶ τρέχει εἰς τὴν ἀποθήκην νὰ φέρῃ ξύλα. Εἶνε ὀλη χαρά. Ὅταν κανεὶς τρέχῃ καὶ περιπατῇ, δὲν θέλει τόσον νὰ κοιμηθῇ, ὅσον ὅταν κάθεται. Φέρει τὰ ξύλα, ἀνάβει τὴν θερμάστραν καὶ αἰσθάνεται πῶς τὸ ξυλιασμένο πρόσωπόν της ἰσιάζει καὶ πῶς καθαρίζουν αἱ σκέψεις της.

— Βάρια, βάλε τὸ σαμοδάρι! φωνάζει ἡ νοικοκυρὰ.

Ἡ Βάρια, κόβει πελεκούδια· ἀλλὰ μόλις ἐπρόφθασε νὰ τ' ἀνάψῃ καὶ νὰ τὰ βάλῃ εἰς τὸ σαμοδάρι, ἀκούεται νέα διαταγὴ:

— Βάρια, πάστρεψε τῆς καλόσες τοῦ ἀφεντικοῦ σου!

Κάθεται εἰς τὸ πάτωμα, καθαρίζει τῆς καλόσες καὶ σκέπτεται τί καλὰ θὰ ἦτο νὰ ἔχωνε τὴν κεφαλὴν της μέσα εἰς τὴν μεγάλην καὶ βαθειὰ καλόσα καὶ νὰ κοιμηθῇ μέσα σ' αὐτὴ λιγάκι. Καὶ αἴφνης ἡ καλόσα μεγαλώνει, φουσκώνει, γεμίζει ὅλο τὸ δωματίον καὶ ἀπὸ τὸ χέρι τῆς Βαρίας ξεφεύγει ἡ βούρτσα· ἀμέσως ὅμως ἀνατινάσσει τὴν κεφαλὴν της, τεντώνει τὰ μάτια της καὶ προσπαθεῖ νὰ βλέπῃ ἔτσι, ποῦ τὰ ἀντικείμενα νὰ μὴ μεγαλώνουν καὶ νὰ μὴ κινοῦνται εἰς τὰ μάτια της.

— Βάρια, πλύνε τὴ σκάλα ἀπ' ἐξω, γιὰτί εἶνε ντροπὴ ἀπ' τοὺς πελάτες.

Ἡ Βάρια πλύνει τὴν σκάλαν, συγυρίζει τὰ δωμάτια, ἔπειτα ἀνάβει τὴν ἄλλην θερμάστραν, καὶ τρέχει εἰς τὸ μπακάλικον. Δουλειὰ πολλὴ καὶ δὲν μένει οὔτε ἓνα λεπτόν νὰ ἡσυχάσῃ.

Τὸ βαρύτερον ὅμως ἀπ' ὅλα ἦτο νὰ στέκεται εἰς ἓνα μέρος

ἔμπρὸς εἰς τὸ τραπέζι τοῦ μαγειριοῦ καὶ νὰ παστρεύῃ πατάτες. Ἡ κεφαλὴ τῆς σύρεται πρὸς τὸ τραπέζι· ἡ πατάτα εἰς τὰ μάτια τῆς φαίνεται νὰ σουφρώνῃ, τὸ μαχαίρι ξεφεύγει ἀπὸ τὰ χέρια τῆς, ἐνῶ ἡ χονδρὴ νοικοκυρὰ θυμωμένη περιπατεῖ παντοῦ μὲ ἀνασκουμπωμένο χέρι καὶ ὁμιλεῖ τόσον δυνατὰ, ποῦ βοῦζουν τὰ αὐτιά τῆς. Ἐπίσης βασανιστικὸν εἶνε νὰ ὑπηρετῇ εἰς τὸ τραπέζι, νὰ πλύνῃ, νὰ βράπτῃ. Ἔρχονται στιγμαὶ ποῦ θέλει νὰ ξαπλωθῇ εἰς τὸ πάτωμα νὰ κοιμηθῇ, χωρὶς νὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς τίποτε.

Ἡ ἡμέρα περνᾷ. Ὅσον βλέπει τὰ παράθυρα νὰ σκοτεινιάζουν, ἡ Βάρια συσφίγγει τὰ ἀποναρκωμένα μηλίγγια τῆς καὶ χαμογελᾷ, χωρὶς νὰ ἤξεύρῃ καὶ ἡ ἰδία τὸ διατί. Τὸ ἑσπερινὸν σκότος τῆς θωπεύει τὰ μάτια τῆς ποῦ κλείουν καὶ τῆς ὑπόσχεται γρήγορον, βαθὺν ὕπνον. Τὸ βράδυ ἔρχονται ἐπισκέψεις.

— Βάρια, βάλε τὸ σαμοβάρι! φωνάζει ἡ νοικοκυρὰ.

Τὸ σαμοβάρι τῶν ἀφεντικῶν εἶνε μικρὸ καὶ ἕως ὅτου πιοῦν οἱ μουσαφिरαῖοι τσαΐ, ἀναγκάζεται νὰ τὸ ζεστάνῃ πέντε φοράς. Μετὰ τὸ τσαΐ ἡ Βάρια στέκεται δλόκληρον ὥραν εἰς μίαν κώχην, βλέπει τοὺς μουσαφिरαίους καὶ περιμένει διαταγὰς.

— Βάρια, τρέξε ν' ἀγοράσῃς τρεῖς μποτίλιες μύρα!

Ἀποσπᾶται ἀπὸ τὴν θέσιν τῆς καὶ προσπαθεῖ νὰ τρέξῃ γρηγορώτερα διὰ ν' ἀποδιώξῃ τὸν ὕπνον.

— Βάρια, τρέξε νὰ πάρῃς βότκα! Βάρια, ποῦνε τὸ τιρμπουσόνι; Βάρια, πάστρεψε τῆς σαρδέλλες!

Ἄλλ' ἰδοὺ τέλος πάντων, οἱ ἐπισκέπται ἔφυγαν, σβύνονται τὰ φῶτα, τὰ ἀφεντικὰ πλαγιαίζουν νὰ κοιμηθοῦν.

— Βάρια, κούνησε τὸ παιδί! ἀντηχεῖ ἡ τελευταία διαταγή.

Εἰς τὴν θερμάστραν ἀκούεται ὁ γρύλλος· ἡ πρασίνη κηλὶς εἰς τὴν ὄροφὴν καὶ αἱ σκιαὶ τοῦ πανταλονιοῦ καὶ τῶν φασκιῶν πάλιν χώνονται εἰς τὰ μισοανοιγμένα μάτια τῆς Βάριας, νεύουν καὶ σκοτίζουν τὴν κεφαλὴν τῆς.

— Νάνι, νάνι τὸ μικράκι, μουρμουρίζει, θὰ τοῦ ἴπῳ ἓνα τραγουδάκι...

Τὸ μωρὸ φωνάζει καὶ ἀποκάμνει ἀπὸ τὰς φωνάς. Ἡ Βάρια βλέπει τὸ λασπωμένον λιθόστρωτον, τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὰ δισσάκκια, τὴν Πελαγίαν, τὸν πατέρα τῆς Ἐφῆμ. Ὅλα τὰ καταλαμβάνει, ὅλους τοὺς ἀναγνωρίζει καὶ μόνον δὲν ἠμπορεῖ, μισοκοιμισμένη ὅπως εἶνε, νὰ ἐννοήσῃ τὴν δύναμιν ἐκείνην, ἡ ὁποία τῆς δεσμεύει χέρια καὶ πόδια, τὴν πιέζει καὶ τὴν ἐμποδίζει νὰ ζήσῃ. Βλέπει γύρω τῆς, ζητεῖ αὐτὴν τὴν δύναμιν διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ αὐτὴν, ἀλλὰ δὲν τὴν εὕρισκει. Ἐπὶ τέλους, καταβασανισθεῖσα, ἐντείνει ὅλας τὰς δυνάμεις εἰς τὴν ὄρασίν τῆς, βλέπει ἐπάνω τὴν κινουμένην πρασίνην κηλίδα καὶ ἀκούσασα τὴν φωνήν, εὕρισκει τὸν ἐχθρόν, ὁ ὁποῖος τὴν ἐμποδίζει νὰ ζήσῃ.

Ὁ ἐχθρὸς αὐτὸς εἶνε τὸ μωρὸ.

Γελᾷ. Ἀπορεῖ, πῶς δὲν ἠμπόρεσε ἐνωρίτερα νὰ καταλάβῃ τόσον μικρὸν πρᾶγμα. Ἡ πρασίνη κηλὶς, αἱ σκιαὶ καὶ ὁ γρύλλος ἐπίσης, φαίνεται, γελοῦν καὶ ἀποροῦν.

Ψευδής αναπαράστασις καταλαμβάνει τὴν Βάρβαν. Σηκώνεται ἀπὸ τὸ σκαμνάκι καὶ χαμογελοῦσα ὄλη, χωρὶς νὰ κλείσῃ τὰ μάτια, περιπατεῖ εἰς τὸ δωμάτιον. Εὐχαριστεῖται καὶ γαργαλίζεται μὲ τὴν ιδέαν, ὅτι ἀμέσως θὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸ μωρό, τὸ ὁποῖον τῆς δεσμεύει χέρια καὶ πόδια... Νὰ σκοτώσῃ τὸ μωρό καὶ ὕστερα νὰ κοιμηθῇ, νὰ κοιμηθῇ, νὰ κοιμηθῇ...

Μὲ γέλιο νεύει καὶ φοβερίζει ἡ Βάρβα τὴν πρασίνην κηλίδα μὲ τὸ δάκτυλό της, πλησιάζει σιγὰ - σιγὰ τὴν κούνια καὶ σκύβει εἰς τὸ μωρό, τὸ πνίγει καὶ ἀμέσως πλαγιάζει εἰς τὸ πάτωμα, γελᾷ ἀπὸ τὴν χαρὰν της πῶς ἤμπορεῖ νὰ κοιμηθῇ, καὶ μετὰ ἓνα λεπτόν κοιμάται πλέον βαθείᾳ, ὡσάν πεθαμμένη...

ΚΩΝ. Σ. ΚΟΚΟΛΗΣ

ΑΤΘΙΔΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΕΣ

ΣΟΦΙΑ ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ

Ἡ γνωστὴ συμπαθεστάτη δεσποινὶς καὶ ἐγκριτος ζωγράφος Σοφία Λασκαρίδου, κόρη τῆς διαπρεποῦς περὶ τὰ παιδαγωγικὰ καὶ σοφῆς συγγραφέως κυρίας Αἰκατέρ. Λασκαρίδου. Ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1880. Κεκτημένη ἀπὸ φύσεως καὶ ἀνατροφῆς λεπτὸν τὸ αἶσθημα τοῦ καλοῦ καὶ διαπνεομένη ἐξ εἰλικρινοῦς ἔρωτος πρὸς τὴν Τέχνην, ἐπεδόθη μετ' ἀφοσιώσεως εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ζωγραφικῆς κατ' ἀρχὰς ἐν τῷ ἐνταῦθα Πολυτεχνεῖῳ ὑπὸ τοὺς καθηγητὰς Λύτραν καὶ Ἰακωβίδην, εἶτα δὲ ἐν Παρισίοις ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν ἐπιφανῶν αὐτόθι διδασκάλων Jean Paul Lorrain καὶ Benjamin Constant.

Τὴν πρώτην ἐπίσημον καλλιτεχνικὴν ἐμφάνισίν της ἔκαμεν ἐν τῇ Καλλιτεχνικῇ Ἐκθέσει τοῦ Ζαπτείου τῷ 1894, ἐκπλήξασα, καίτοι μικρὰ ἐτι παιδίσκη, διὰ τοῦ ζωγραφικοῦ της ταλάντου. Ἐκτοτε ἐκόσμησε διὰ σειρᾶς ἐπιτυχῶν ἔργων ὄλας τὰς Καλλιτεχνικὰς Ἐκθέσεις Ἀθηνῶν, ἐξέθηκε δὲ καὶ εἰς πολλὰς τῆς Εὐρώπης. Τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν, τὰ ἐλκύσαντα ἀμέριστον τὴν ἐκτίμησιν τοῦ κοινοῦ, εἶνε: Τὸ «Κουνελάκι» — οἱ «Ἀγκιναρόκηποι» — ἡ «Ἀμυγδαλιαὶς» — τὰ «Ρόδα» — τὰ «Ἀνθη» — τὸ «Κόττερον» — τὸ «Ἀπὸ τὴν Ἐργασίαν». Ἐφιλοτέχνησε σειρὰν ὠραίων θαλασσογραφιῶν τῶν ἐλληνικῶν νησιῶν καὶ τοπειῶν ἐκ τῆς πλουσίας ἐλληνικῆς φύσεως, ὅπου συχνὰ περιφέρει τὴν ἀκούραστον ἐπιμονὴν της, τὰς ἐμπνεύσεις της καὶ τὴν ἀγάπην της πρὸς τὴν τέχνην ἢ ἄβρὰ καλλιτέχνις. Ἄλλη σειρὰ ἀξιολόγων ἐπίσης ἔργων της ἀποτελεῖται ἐκ τύπων ἐλληνικῶν φυσιογνωμιῶν, ἐν αἷς κυριαρχεῖ εὐγένεια γραμμῆς καὶ φυσικότης ἐκφράσεως. Κατὰ τὴν τελευταίαν (1907) Ἐκθεσιν τοῦ Ζαπτείου ἐξέθηκε νεωτέρους αὐτῆς πίνακας ἰδιορρυθμοῦ ὡς πάντοτε τεχνοτροπίας, τολμηροῦ χρωστήρος καὶ μὲ κάποιον ἰδιάζον ἀχνόν φῶς. Ἐξ αὐτῶν πολὺ ἐξετιμήθησαν τὰ «Χιόνια», ἐκ τῶν καλλιτέρων τῆς Ἐκθέσεως, καὶ ἡ «Καλοκαιρία» μὲ τοὺς ἀπαλοὺς καὶ γλυκεῖς χρωματισμοὺς της.